

Πρωτότυπον

41. Ἦ Παρθένε θεία, πῶς σου τὸ πᾶν ἐξείπω; Πῶς ἐκπλήσω τὸν πόθον; πῶς σε δοξάσω τὸν τῆς δόξης θησαυρόν; Σοῦ καὶ μνήμη μόνον ἠγίασε τὸν χρώμενον· πρὸς σέ καὶ νεῦσις μόνον διαυγέστερον ἐποίησε τὸν νοῦν, πρὸς ὕψος εὐθύς ἀναλαβοῦσα θεῖον· ἐν σοὶ τρανοῦται τὸ τῆς διανοίας ὄμμα· ἐν σοὶ καταλάμπεται τὸ πνεῦμα θεῖον Πνεύματος ἐπιδημία· ταμιοῦχος γὰρ ἐγένου καὶ περιοχὴ χαρίτων, οὐχ ἴν' ἐν σεαυτῇ κατάσχης, ἀλλ' ἵνα τὰ σύμπαντα πληρώσης χάριτος. Ὁ γὰρ τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν ταμίας τῆς διανομῆς ἕνεκεν ἐπιτροπεύει· τί γὰρ ἂν καὶ κατάκλειστον ποιήσῃ τὸν ὄλβον μὴ μειούμενον; Μετάδος οὖν ἡμῖν πλουσίως, ὧ δέσποινα, κἂν μὴ χωρῶμεν, χωρητικωτέρους ἔργασαι, καὶ οὕτως ἐπιμέτρῃσον· σὺ γὰρ μόνη οὐκ ἐν μέτρῳ εἴληφας· πάντα γὰρ δέδοται ἐν τῇ χειρὶ σου.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

41. ὦ θεία Παρθένε, πῶς νὰ σοῦ ἐκθέσω τὸ πᾶν; Πῶς νὰ ἐκπληρώσω τὸν πόθο; Πῶς νὰ σε δοξάσω, τὸν θησαυρὸ τῆς δόξας; Ἐσοῦ καὶ μόνον ἡ μνήμη ἀγίασε τὸν χρώμενο· πρὸς σένα καὶ μόνον ἡ συγκατάνευσις ἔκαμε διαυγέστερο τὸν νοῦ, ἀναλαμβάνοντάς τον εὐθύς πρὸς θεῖο ὕψος· σέ σένα τρανώνεται τὸ ὄμμα τῆς διανοίας· μέσα σέ σένα καταλάμπεται τὸ πνεῦμα μετὴν ἐπιδημία τοῦ θεῖου Πνεύματος· διότι ἔγινες ταμιοῦχος καὶ περιοχὴ χαρίτων, ὄχι γιὰ νὰ τίς κατασχέσης μέσα σου, ἀλλὰ γιὰ νὰ γεμίσης τὰ σύμπαντα μετὰ χάρι. Διότι ὁ ταμίας τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν ἐπιτροπεύει ἐπὶ τῆς διανομῆς. Τί θὰ μπορούσε νὰ κάμῃ τὸν πλοῦτο σου κατάκλειστον, ἀφοῦ δὲν μειώνεται; Μετάδωσε λοιπὸν σ' ἐμᾶς πλουσίως, ὧ δέσποινα, κι' ἂν δὲν χωροῦμε, κάμεμας χωρητικωτέρους κι' ἔτσι ἐπιμέτρῃσε· διότι μόνον ἐσὺ δὲν ἔπλασες [;] μετὰ μέτρο, ἀφοῦ ἐδόθησαν τὰ πάντα στὸ χέρι σου.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[41.] ὦ θειοτάτη Παρθένε, πῶς νὰ παραστήσω ὅλα σου τὰ χαρίσματα; πῶς νὰ πληρώσω τὸν πόθον τῆς ψυχῆς μου; πῶς νὰ σε δοξάσω τὸν τῆς δόξης θησαυρόν; καὶ μοναχὴ αὐτὴ ἡ ἐδική σου ἐνθύμησις ἀγιάζει ἐκεῖνον ὅπου τὴν ἐνθυμάται, καὶ ἡ πρὸς ἐσένα μοναχὴ νεῦσις καθαρώτερον κάμνει τὸν νοῦν, καὶ εἰς ὕψος θεϊκὸν τὸν ἀναβιβάζει. Ἐκ σένα καθαρίζεται τὸ ὄμματι τῆς διανοίας· ἀπὸ ἐσένα φωτίζεται τὸ πνεῦμα μετὴν ἐπιδημία θεῖου Πνεύματος. Ἐπειδὴ καὶ σὺ ἔγινες ταμιοῦχος τῶν χαρίτων, ὄχι διὰ νὰ τὰς κρατήσης εἰς τοῦ λόγου σου, ἀλλὰ διὰ νὰ γεμώσης τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἐδικήν σου χάριν. Διὰ τὴν ὁ ταμίας τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν, ἔχει τὴν ἐπιστασίαν νὰ διαμοιράζῃ τοὺς θησαυροὺς καὶ ὄχι νὰ τοὺς κλείῃ· ἀλλὰ καὶ τίς ἡ χρεία νὰ κλείῃ τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον ὅπου ποτὲ δὲν ὀλιγοστεύει; Λοιπὸν μετάδος καὶ εἰς ἡμᾶς πλουσίως ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς σου, ὧ δέσποινα· καὶ ἂν δὲν μπορούμεν νὰ τοὺς χωρέσωμεν κάμεμας χωρητικωτέρους, καὶ οὕτως ἐπιμέτρῃσον τὴν χάριν σου. Ἐπειδὴ καὶ σὺ μόνη δὲν ἔλαβες μετὰ τὰ χαρίσματα· πάντα γὰρ ἐδόθησαν εἰς τὸ χέρι σου.

Πρωτότυπον

42. Ταῦτα μὲν οὕτως εἶη. Χρὴ δ', οἶμαι, μικρὸν ἐπαναγαγεῖν τὸν λόγον, εἴθ' οὕτως ἐγχειρεῖν προάγειν, εἴ τι δυναίμην παρακύψας διῶδειν τῶν ἀδύτων καὶ προαγαγεῖν εἰς τὰ ἔξω καὶ ὑμνήσαι καὶ διηγῆσασθαι. Θεὸς δ' αὐτῶν ἐπίκουρος εἶη· τὴν γὰρ τῶν λόγων φύσιν ἐπ' ἀσθενοῦς ὀχοῦμεθα βώμης, πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων τῶν δυσχερῶν καὶ παντάπασιν ἀδυνάτων διελθεῖν, ἣν μὴ θεία τις ἄνωθεν προσῆ βοήθεια. Φέρε δὴ πάντες, ὅσοι θιασῶνται τῆς ἀειπαρθένου νύμφης, αὐτὴν ἐκ τῶν οὐρανίων, οὐ νῦν ἐστὶν ἀδύτων, ἐπαμύνειν τοῖς λόγοις συνευξάμενοι, ἵωμεν εἰς τὸν θαλάμου, συνεισέλθωμεν εἰς τὸν νυμφῶνα, κατοπτεύσωμεν τὰ ἄδυτα· πάντα γὰρ ἡμῖν δι' αὐτῆς ἀνέωκται, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῆ κάτω.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

42. Αὐτὰ ἄς εἶναι ἔτσι. Πρέπει δέ, νομίζω, νὰ ἐπαναφέρω κάπως τὸν λόγο, κι' ἔπειτα νὰ τὸν προχωρήσω, ἂν θὰ μπορούσα σκύβοντας νὰ κυττάξω τὰ ἄδυτα καὶ νὰ προαγάω πρὸς τὰ ἔξω, νὰ τὰ ὑμνήσω καὶ νὰ τὰ διηγῆθῶ. Ἄς εἶναι δὲ πάλι ὁ Θεὸς βοηθός. Διότι κατὰ τὴν φύσιν τῶν λόγων στηριζόμεστε ἐπάνω σὲ ἀσθενῆ βώμη, ἐπειδὴ οἱ δυσχέρειες εἶναι πολλές καὶ μεγάλες καὶ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ ξεπερασθοῦν, ἂν δὲν ὑπάρξῃ ἀπὸ ἐπάνω καμμιὰ θεία βοήθεια. Ἐμπρὸς λοιπὸν ὅλοι, ὅσοι εἵμαστε θιασῶτες τῆς ἀειπαρθένου νύμφης, ἀφοῦ συνευχηθοῦμε νὰ βοηθήσῃ αὐτὴ τοὺς λόγους ἀπὸ τὰ οὐράνια ἄδυτα ὅπου εὐρίσκεται τώρα, ἄς προχωρήσωμε μέσα στὸν θάλαμο, ἄς εἰσέλθωμε μαζί μέσα στὸν νυμφῶνα, ἄς κατοπτεύσωμε τὰ ἄδυτα· διότι ὅλα μᾶς ἔχουν ἀνοιχθῆ δι' αὐτῆς, ὅσα εἶναι ἄνω στὸν οὐρανὸ καὶ ὅσα εἶναι κάτω στὴν γῆ.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[42.] Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Νομίζω ὅμως πῶς πρέπει νὰ ἐπαναγυρίσω τὸν λόγον καὶ νὰ παρακύψω μέσα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ἀπὸ κεῖ μέσα ἂν ἠμπορέσω νὰ ἐβγάλω κανένα μυστηριώδες νόημα, καὶ ἀφοῦ τὸ ὑμνήσω νὰ τὸ φανερώσω ἔξω καὶ νὰ τὸ διηγῆθῶ· ὁ Θεὸς ἄς εἶναι βοηθός. Διατὶ ἡ φύσις τοῦ λόγου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ τοιαῦτα μυστήρια πολλὰ καὶ μεγάλα, καὶ εἰς τὸ νὰ τὰ διηγῆθῆ εἶναι παντελῶς ἀδύνατον. Ἐλᾶτε λοιπὸν ὅσοι εἴσθε ὑμνολόγοι τῆς ἀειπαρθένου· πρῶτον ἄς παρακαλέσωμε αὐτὴν νὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἀοράτως ἀπὸ τὰ οὐράνια ἄδυτα, ὅπου τώρα εὐρίσκεται καὶ ἔπειτα ἄς ἔμβωμε ὁμοῦ εἰς τὸν θάλαμον, ἄς εἰσέλθωμε εἰς τὸν νυμφῶνα, ἄς ἰδοῦμεν τὰ ἅγια· ἐπειδὴ καὶ ὅλα τὰ οὐράνια καὶ ὅλα τὰ ἐπίγεια διὰ μέσου αὐτῆς μᾶς ἠνοιχθῆσαν.

Πρωτότυπον

43. Ἴδωμεν οὖν, πῶς τοῖς τύποις τὸ τέλος ἐπιτίθεται, πῶς ἐπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς σκιαγραφίας τελεσιουργεῖται ἡ μορφή τῆς ἀληθείας. Εἰσῆλθεν εἰς τὰ προσκαίρως τῶν ἁγίων ἅγια ἡ ἀκαταλήκτως ἁγία τῶν ἁγίων. Εἰσῆλθεν ἡ ἀχειροποίητος σκηνὴ τοῦ Λόγου, ἡ λογικὴ καὶ ἔμπνους κιβωτὸς τοῦ ὡς ἀληθῶς ἐξ οὐρανῶν ἡμῖν καταπεμφθέντος ἄρτου τῆς ζωῆς, οὗ ἡ χειροποίητος ἐκείνη κιβωτὸς, ἐν ἧ στάμνος ἡ τὸ μάννα φέρουσα, σύστημα δρόσου πρωϊνῆς εἰς τρόφιμον εἶδος δημιουργικῆ καὶ θεῖα νεύσει μεταποιημένης· ὃ τοῖς μὲν ἀτελέστοις καὶ τῶν ὄντως θείων ἀμυήτοις ὡς ἄνωθεν φερόμενον ἀγγέλων ἄρτος ὠνομάζετο, τοῖς δὲ συνετοῖς τὰ θεῖα καὶ προβλεπτικοῖς τῷ θεῷ Πνεύματι ὡς τύπος ὧν τῆς ἐν τῇ Παρθένῳ ταύτῃ μελλούσης ἀληθείας. Εἰσῆλθεν ἡ βίβλος τῆς ζωῆς, ἡ μὴ τύπος λόγου, ἀλλ' αὐτὸν τὸν τοῦ Πατρὸς Λόγον ἀποβήτως δεξαμένη, οὗ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, αἱς τύπος ἄψυχος λόγου ἐγκεχάρακτο. Εἰσῆλθε τὸ ἀειθαλὲς φυτόν, ἐξ οὗ τὸ ἄνθος τὸ ἀκήρατον τὸ τὴν ἀφθαρσίαν χαρισάμενον ἡμῖν, οὗ ράβδος Ἁαρῶν ἡ τοῖς ἀνίκμου ἐαυτῆς βλαστήσασσι προσημήνασα τὴν ἐκ τῆς Παρθένου γέννησιν ἀσπόρως.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

43. Ἄς ἰδοῦμε λοιπόν, πῶς τίθεται τέλος στοὺς τύπους, πῶς ἐπάνω σ' ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν σκιαγραφία τελετουργεῖται ἡ μορφή τῆς ἀληθείας. Εἰσῆλθε στὰ πρόσκαιρα ἅγια τῶν ἁγίων ἡ παντοτινὴ ἁγία τῶν ἁγίων. Εἰσῆλθε ἡ ἀχειροποίητη σκηνὴ τοῦ Λόγου, ἡ λογικὴ καὶ ἔμψυχη κιβωτὸς τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς ποὺ ἀληθινὰ ἀποστάλθηκε σ' ἐμᾶς ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, τοῦ ὁποῖου ἦταν ἡ χειροποίητη ἐκείνη κιβωτὸς, στὴν ὁποία εὐρισκόταν ἡ στάμνος ποὺ ἔφερε τὸ μάννα, σύνθεσι πρωϊνῆς δρόσου ποὺ μεταποιεῖται σὲ βρώσιμο εἶδος μὲ δημιουργικὴ καὶ θεῖα θέλησι. Τοῦτο τὸ μάννα ἀπὸ μὲν τοὺς ἀτελεστάτους καὶ ἀμυήτους τῶν θείων πραγμάτων ὠνομαζόταν ἄρτος ἀγγέλων ὡς φερόμενο ἀπὸ ἐπάνω, ἀπὸ τοὺς συνετοὺς δὲ στὰ θεῖα καὶ προβλεπτικούς μὲ τὸ θεῖο Πνεῦμα ἐφαινόταν ὅτι ἦταν τύπος τῆς μελλοντικῆς στὴν Παρθένῳ αὐτῇ ἀληθείας. Εἰσῆλθε ἡ βίβλος τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν ἐδέχθηκε τύπους λόγου, ἀλλὰ τὸν ἴδιο τὸν Λόγο τοῦ Πατρὸς ἀπορρήτως, στὸν ὁποῖο ἀνῆκαν οἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὅπου εἶχε χαραχθῆ ἄψυχος τύπος τοῦ λόγου. Εἰσῆλθε τὸ ἀειθαλὲς φυτό, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προῆλθε τὸ ἀφθαρτο ἄνθος ποὺ μᾶς ἐχάρισε τὴν ἀφθαρσία, τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ ράβδος τοῦ Ἁαρῶν, ποὺ διὰ τῶν κλάδων ποὺ ἐβλάστησαν ἀπὸ αὐτὴν, χωρὶς ἰκμάδα⁵⁷ προεσήμανε ἀσπόρως τὴν γέννησι ἀπὸ τὴν Παρθένῳ.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[43.] Ἄς ἰδοῦμε πῶς ἐπάνω εἰς τοὺς παλαιούς τύπους βάλεται τὸ τέλος τῆς νέας χάριτος· καὶ ἐπάνω εἰς τὴν σκιαγραφίαν τῆς παλαιᾶς μορφώνεται ἡ ἀλήθεια. Εἰσῆλθεν εἰς τὰ πρόσκαιρα ἅγια τῶν ἁγίων ἡ ἀκατάπαυστος ἁγία τῶν ἁγίων. Εἰσῆλθεν ἡ ἀχειροποίητος σκηνὴ τοῦ λόγου καὶ ἔμψυχος κιβωτὸς τοῦ ἐξ οὐρανοῦ τῆς ζωῆς ἄρτου εἰς τὸν τόπον ἐκείνον ὅπου ἦτον ἡ χειροποίητος κιβωτὸς, ἡ ἔχουσα τὸ ἐκ τῆς πρωϊνῆς δρόσου γινόμενον μάννα, τὸ ὁποῖον εἰς μὲν τοὺς ἀτελεῖς ὠνομάζετο ἄρτος ἀγγέλων, εἰς δὲ τοὺς προφητικούς τῷ πνεύματι ἦτον τύπος τῆς ἐν τῇ παρθένῳ μελλούσης ἀληθείας. Εἰσῆλθεν ἡ βίβλος τῆς ζωῆς ἡ δεχθεῖσα ὄχι τύπους λόγου, ἀλλ' αὐτὸν τὸν τοῦ Πατρὸς Λόγον, μέσα εἰς τὸν τόπον ὅπου αἱ πλάκες τῆς διαθήκης αἱ ἔχουσαι χαραγμένον τύπον ἀψύχων λόγων· εἰσῆλθε τὸ ἀειθαλὲς φυτὸν ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβλάστησε τὸ ἀκήρατον ἄνθος, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦτον ἡ ράβδος τοῦ Ἁαρῶν, ἡ προεικονίζουσα τὴν ἐκ παρθένου ἄσπορον γέννησιν.

Πρωτότυπον

44. Ἀλλὰ χρυσὸν εἶχεν ὁ ναὸς σχεδὸν ἅπας ἐνεργασμένον, καὶ χρυσὸν ἀκίβδηλον περιελήλατο τῇ ἀβεβήλῳ ἐκείνῃ κιβωτῷ, καὶ στίλβον εὖ μάλα περιήστραπτεν αὐτήν. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ παρθενικὸν κάλλος διαφερόντως τηλαυγέστερον, οὐ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς κατέστη ἐραστής; Ἥ βούλεσθε καὶ σημεῖον τῶν λεγομένων ἐκ τῶν οὐρανῶν ἰδεῖν; Ἀγγέλων τύποι χρυσήλατοι περίσταντο τὴν κιβωτὸν ἐπισκιάζοντες. Τὴν δὲ ἀληθινὴν ταύτην κιβωτὸν οὐχ οἱ τύποι τῶν ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι, καὶ τὸ μείζον, ὅτι μὴδ' ἐπισκιάζοντες, ἀλλὰ διακονοῦντες καὶ τὰ πρὸς τροφήν ὑπηρετούμενοι· τροφήν, ἣν οὐδ' εἰπεῖν ἐστὶν ὅτι ποτ' ἦν· τοσοῦτο καὶ τοῦ πολυθρύλητου μάννα καὶ τῆς τῷ Ἡλιοῦ κομιζομένης εἰς θαύματος λόγον περιῆν. Καὶ ἡ ἀπόδειξις αὐτόθεν· τὸ μὲν γὰρ ἄηρ ἔφερε νίφων ἄνωθεν, προστάγματι θεῖῳ συνεστῶς, ᾧ δὴ κἄν «ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος» τούτου μνησθεῖς εἶπεν ἄδων ὁ θεῖος ᾠδικὸς Δαβίδ, ἀλλ' ὡς ἐν τούτῳ προτυποῦντι τὴν τῆς Παρθένου ταύτης προορῶν ὄντως οὐράνιον τροφήν. Τὸ μὲν οὖν ἐκάστης ἔω ἄηρ παρείχε φέρων, τὴν δ' ἄγγελος ἡμέρας ἐκάστης, ὡς ἄρα τελεσφόρον καὶ μυστικωτάτην καὶ οἰκείαν ἑαυτῷ καὶ συγγενῇ καὶ τοσοῦτο τοῦ μάννα κρείττω τὴν φύσιν, ὅσον ἄγγελος ἀέρος· τῷ δ' Ἡλιοῦ κόραξ τὸ μισότεκνον ὑπηρετεῖτο ζῶον, σύμβολον, φασί, τοῦ περὶ τὸ ὁμόφυλον ἀσυμπαθοῦς.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

44. Ἀλλὰ χρυσὸν ἐπεξεργασμένο εἶχε σχεδὸν ὅλος ὁ ναὸς⁵⁸ καὶ χρυσάφι γνήσιο εἶχε περιβληθῆ ἢ ἱερά ἐκείνη κιβωτὸς καὶ ἄστραπτε ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὴν στιλπνότητά γύρω της⁵⁹. Ἄραγε λοιπὸν δὲν εἶναι πολὺ καθαρώτερο τὸ παρθενικὸ κάλλος, τοῦ ὁποῖου ἐραστής ἐγένε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεός; Ἥ θέλετε νὰ ἰδῆτε καὶ σημεῖο τῶν λεγομένων ἀπὸ τὸν οὐρανό; Ἀγγέλων τόποι χρυσήλατοι ἐστέκονταν γύρω σκιαζοντας τὴν κιβωτό⁶⁰. Σ' αὐτὴν δὲ τὴν ἀληθινὴν κιβωτὸν παρίστανται ὅχι οἱ τύποι τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι οἱ ἄγγελοι, καὶ τὸ σπουδαιότερο εἶναι ὅτι δὲν ἐπεσκιάζαν ἀπλῶς, ἀλλὰ διακονοῦσαν καὶ ὑπηρετοῦσαν στὴν διατροφή· στὴν διατροφή πού δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ εἰποῦμε οὔτε τί ἦταν, τόσο ξεπερνοῦσε σὲ θαυμασμό καὶ τὸ πολυθρύλητο μάννα καὶ τὴν προσφερομένη στὸν Ἡλία τροφή⁶¹. Καὶ ἡ ἀπόδειξις ἔρχεται ἀπὸ ἐδῶ. Τὸ μὲν μάννα τὸ ἔφερε ἀέρας πού ἐχιόνιζε ἀπὸ ἐπάνω, συγκροτούμενος ἀπὸ θεῖο πρόσταγμα. Ἄν δὲ διὰ τοῦ θεῖου τούτου προστάγματος ψάλλοντας ὁ θεῖος ψαλμῶδὸς Δαβὶδ τοῦτο ἐνθυμήθηκε καὶ εἶπε «ἄρτο ἀγγέλων ἔφαγε ἄνθρωπος»⁶², τὸ ἔκαμε προβλέποντας σ' αὐτὸν τὴν προτύπωσι τῆς πραγματικῆς οὐρανίας αὐτῆς τροφῆς τῆς παρθένου. Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ μάννα τὸ παρεῖχε ὁ ἀέρας φέροντάς το κάθε πρωί, αὐτὴν δὲ τὴν ἔφερε ἄγγελος κάθε μέρα, ὡς ἀποτελεσματικὴ καὶ

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[44.] Ἀλλὰ θέλετε εἰπεῖν, ὁ ναὸς ἐκεῖνος ἦτον ἐστολισμένος ἀπὸ καθαρὸν χρυσίον, καὶ ἡ κιβωτὸς οὕσα μὲ αὐτὸ σκεπασμένη ἄστραπτε· καὶ τάχα καὶ τὸ κάλλος τῆς Παρθένου δὲν ἦτον ἀσυγκρίτως καθαρώτερον ἀπὸ τὸ χρυσάφι, τοῦ ὁποῖου ἐγένε ἐραστής καὶ αὐτὸς ὁ Θεός; ζητεῖτε ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων; νάτε τὴν· τὴν μὲν ἄψυκον ἐκείνην κιβωτὸν οἱ χρυσοὶ τύποι τῶν ἀγγέλων κύκλῳ ἐπεσκιάζον· τὴν δὲ ἔμψυκον ταύτην κιβωτόν, ὅχι τύποι, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἄγγελοι περιεκύκλωναν. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ὑπηρετοῦν καὶ εἰς τὴν τροφήν της, ἢ ὅποια δὲν ἠξεύρει νὰ εἰπεῖν τινὰς τί πρᾶγμα ἦτον. Τόσον μόνον λέγεται, ὅτι ἦτον ἀνωτέρα καὶ ἀπὸ τὸ μάννα ἐκεῖνο τὸ πολυθρύλητον καὶ ἀπὸ τὴν τροφήν ὅπου ἐτρέφετο ὁ Ἡλιοῦ. Διατὶ τὸ μὲν μάννα τὸ ἔβρεχεν ἄνωθεν ὁ δροσώδης ἀέρας κατὰ προσταγὴν Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Δαβὶδ ὠνόμασεν αὐτό, ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος, προφητεύοντας διὰ τοῦ μάννα τὴν οὐράνιον τροφήν τῆς ἀειπαρθένου, τὴν ὁποῖαν ὅχι ἀέρας, ἀλλ' ἄγγελος ἔφερε καθ' ἡμέραν ὡς συγγενῆ καὶ οἰκείαν εἰς τὴν ἀγγελικὴν φύσιν· ὥστε ὅσον διαφέρει ἄγγελος ἀπὸ τὸν ἀέρα, τόσο διέφερε καὶ ἡ τροφή ἐκείνη τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τὸ μάννα. Πάλιν καθὼς τὸ μισότεκνον ζῶον ὁ κόραξ, ὅπου ἔφερνε τὴν τροφήν εἰς τὸν Ἡλίαν ἦτον σημεῖον, ὡς λέγεται, τῆς

Πρωτότυπον

45. Οὐκοῦν καὶ τῆς κατ' ἀγγέλους τῆ Παρθένω πολιτείας ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας ἐναργές ἤδη σύμβολον ὁ διακομιστῆς ὃς καὶ λειτουργῶν, ἀλλ' οὐκ ἐπισκιάζων εἰκότως διέτέλλει, προμνώμενος αὐτῇ τὸ μέλλον μεγαλείον. Ταύτην γὰρ οὐκ ἄγγελος οὐκ ἀρχάγγελος, οὐκ αὐτὰ τὰ Χερουβὶμ ἢ τὰ Σεραφείμ, ἀλλ' αὐτὴ ἡ τοῦ Ὑψίστου ἐνυπόστατος δύναμις ἐπισκιάσειν ἔμελλε· καὶ τὸ μέγιστον, ὡς οὐ διὰ λαίλαπος καὶ νεφέλης, οὐδέ διὰ γνόφου καὶ πυρός, οὐδ' ἐκ διαλέπτου αὔρας ὀμιλοῦσα, καθάπερ ποτέ καὶ ἄλλοτε τοῖς κατὰ καιρὸν ἡξιωμένοις, ἀλλ' ἀμέσως χωρὶς παραπετάσματος οὐτινοσοῦν ἢ τοῦ Ὑψίστου δύναμις ἐπισκιάζει τῆ παρθενικῆ γαστρί, μηδενὸς ὄντος μεταξὺ τοῦ τε ἐπισκιάζοντος καὶ τοῦ ἐπισκιαζομένου, μήτ' ἀέρος, μήτ' αἰθέρος, μήτε τινὸς τῶν αἰσθητῶν ἢ τῶν ὑπὲρ ταῦτα. Τοῦτο δὲ οὐκ ἐπισκιάσις, ἀλλ' ἔνωσις ἀντικρὺς ἐστίν. Ἐπεὶ δ' αἰεὶ πέφυκε τὸ σκιάζον τὴν ἑαυτοῦ μορφήν καὶ τὸν οἰκείον τύπον τῷ σκιαζομένῳ ἐμποιεῖν, οὐχ ἔνωσις μόνον, ἀλλὰ καὶ μόρφωσις γέγονεν ἐν τῇ γαστρὶ· καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν μεμορφωμένον, τῆς τοῦ Ὑψίστου

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

μυστικωτάτη καὶ οἰκεία στὸν ἑαυτό του καὶ συγγενῆ καὶ τόσο ἀνωτέρα στὴν φύσι ἀπὸ τὸ μάννα, ὅσο εἶναι ὁ ἄγγελος τοῦ ἀέρος· τὸν δὲ Ἡλία ὑπηρετοῦσε ὁ κόραξ⁶³, τὸ μισότεκνο πτηνό, ποῦ ὅπως λέγουν εἶναι σύμβολο τῆς ἀσυμπαθείας πρὸς τὸ ὁμόφυλο.

45. Ἐπομένως ὁ διακομιστῆς ἦταν καθαρὸ σύμβολο τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας τῆς Παρθένου σ' αὐτὸ τὸ στάδιο τῆς ἡλικίας· αὐτὸς εὐλόγως τὴν ὑπηρετοῦσε συνεχῶς καὶ δὲν τὴν ἐπεσκίαζε, ὑποσχόμενος [προμηνύων] σ' αὐτὴν τὸ μελλοντικὸ μεγαλεῖο. Αὐτὴν ἄλλωστε ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκιάσῃ, ὅχι ἄγγελος οὔτε ἀρχάγγελος οὔτε τὰ ἴδια τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφεῖμ, ἀλλ' ἡ ἴδια ἢ ἐνυπόστατη δύναμις τοῦ Ὑψίστου· καὶ τὸ σπουδαιότερο, ὀμιλοῦσα ὅχι διὰ θυέλλης καὶ νεφέλης⁶⁴, οὔτε διὰ γνόφου καὶ πυρός⁶⁵, οὔτε διὰ λεπτῆς αὔρας^{65α}, ὅπως κάποτε καὶ ἄλλοτε στοὺς κατὰ καιροὺς καταξιωμένους, ἀλλ' ἀμέσως χωρὶς κανένα παραπέτασμα ἐπισκιάζει τὴν παρθενικὴ γαστέρα ἢ δύναμις τοῦ Ὑψίστου, ἐνῶ τίποτε ἐνδιάμεσο μεταξὺ ἐπισκιάζοντος καὶ ἐπισκιαζομένου δὲν ὑπάρχει, οὔτε ἀέρας οὔτε αἰθέρας οὔτε τίποτε αἰσθητὸ ἢ ὑπεράνω αὐτῶν. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἐπισκιάσις ἀλλὰ καθαρὰ ἔνωσις. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ φύσεως τὸ σκιάζον ἐντυπώνει στὸ σκιαζόμενον τὴ μορφή του καὶ τὸν τύπο του, δὲν ἔγινε μόνον ἔνωσις στὴν γα-

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

ἀσυμπαθοῦς γνώμης ὅπου εἶχε πρὸς τοὺς ὁμοφύλους.

[45.] Τοιοῦτοτρόπως εἶναι σημεῖον φανερὸν τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας τῆς Παρθένου ὁ διακονητῆς αὐτῆς ἄγγελος, ὁ ὁποῖος ὑπηρετῶν αὐτὴν, καὶ ὅχι ἐπισκιάζων, ἐφανέρωνε τὸ μέλλον αὐτῆς μεγαλεῖον. Ἐπειδὴ τὴν Παρθένον αὐτὴν, ὅχι ἄγγελος, ὅχι αὐτὰ τὰ Χερουβὶμ ἢ τὰ Σεραφεῖμ, ἀλλ' αὐτὴ ἢ τοῦ Ὑψίστου [ἐνυπόστατος] δύναμις ἔμελλε νὰ ἐπισκιάσῃ. Καὶ τὸ μεγαλύτερον, ὅχι νὰ ἐπισκιάσῃ μὲ τὸ μέσον τοῦ γνόφου καὶ πυρός καθὼς εἰς τὸν Μωϋσῆν· ὅχι μὲ τὸ μέσον ἀνεμοστροβίλου καὶ νεφέλης καθὼς εἰς τὸν Ἰώβ· ὅχι μὲ τὸ μέσον αὔρας λεπτῆς καθὼς εἰς τὸν Ἡλίαν, ἀλλὰ ἀμέσως, καὶ χωρὶς κανένα παραπέτασμα νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν παρθενικὴν τῆς κοιλίαν αὐτὴ ἢ τοῦ Ὑψίστου δύναμις, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάμεσα εἰς τὸ ἐπισκιάζον καὶ ἐπισκιαζόμενον κανένα ἄλλο μέσον, οὔτε ἀήρ, οὔτε αἰθὴρ ἢ ἕτερον κανένα αἰσθητὸν ἢ νοητόν. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι πλέον μία ἀπλῆ ἐπισκιάσις, ἀλλ' εἶναι ἔνωσις ἄλλης τινὸς θεωρίας, θείας. Ἐπειδὴ φυσικὰ κάθε πρᾶγμα ὅπου ἐπισκιάζει δίδει τὴν μορφήν του εἰς τὸ ἐπισκιαζόμενον· λοιπὸν

Πρωτότυπον

δηλαδὴ δυνάμεως καὶ τῆς παναγίας ἐκείνης καὶ παρθενικῆς γαστροῦ, Λόγος ἦν Θεοῦ σεσαρκωμένος. Βαβαί, εἰς οἶον βάθος μυστηρίου καθήκαμεν τὸν λόγον!

46. Ἄλλ' ἀνιμήσαντες ἐκείθεν (οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι θνητόν τι μῆκος ἢ πεπερασμένον ὄλως διανόημα τοῦ πυθμένος ἐφικέσθαι) τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἐχώμεθα. Εἰσῆλθε τοίνυν ἢ Παρθένος εἰς τὰ τῶν ἁγίων ἅγια· καὶ εὐθύς περιαθρήσασα, ὡς εἶδεν, ὡς ἐτέρφθη, καταγώγιον ἑαυτῇ κατάλληλον λογισαμένη· καὶ αὐτίκα διὰ τοῦ τῶν ὀρωμένων κάλλους τὸ τῆς διανοίας ὄμμα πρὸς τὰς ἀόρατους καλλονὰς διαπετάσασα, τερπνὸν οὐκέτ' οὐδὲν τῶν ἐπὶ γῆς ἠγγέιτο. Ταῦτ' ἄρα καὶ τῶν τῆς φύσεως ἀναγκῶν καὶ τῶν τῆς αἰσθήσεως ἡδονῶν ὑπερτέρα γενομένη, καὶ τὰ μὲν πρὸς ὄρασιν ὡραῖα, μὴδ' ὀπτεῖα κρίνασα, τὰ δὲ καλὰ πρὸς βρῶσιν παροπτέα, τῷ διὰ τούτων τῇ καθ' ἡμῶν ἐπιθεμένῳ τυραννίδι πρώτη καὶ μόνη παντάπασιν ἄληπτος ἐδείχθη, καὶ τὸ κατ' αὐτοῦ τρόπαιον ἐκ μέρους τέως ἔστησε. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἐξ ἑώας μέχρι δειλῆς ὀψίας ἀνταγωνισαμένη, οὐδέ πρὸς ἐνὸς φυτοῦ καρπὸν, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ἐνιαυτῶν περιόδους πρὸς ποικίλας, μᾶλλον δὲ παντοδαπὰς, ιδέας ἡδονῶν, δέλεαρ κατὰ ψυχῶν εὐρη-

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

στέρα ἀλλὰ καὶ μὀρφωσις· καὶ τὸ μεμορφωμένο ἀπὸ τὰ δύο, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν δύναμι τοῦ Ὑψίστου καὶ τὴν παναγία καὶ παρθενικὴ ἐκείνη γαστέρα ἦταν Λόγος Θεοῦ σεσαρκωμένος. Πῶ πῶ, σὲ ποιοῦ βάθος μυστηρίου κατεβάσαμε τὸν λόγο!

46. Ἄλλὰ ἀνασύροντάς τον ἀπὸ ἐκεῖ (διότι δὲν εἶναι κατὰ κανένα τρόπο δυνατὸ ὁποιοδήποτε θνητὸ μέσο ἢ γενικῶς πεπερασμένο διανόημα νὰ φθάσῃ στὸν πυθμένα), ἄς ξαναπιάσωμε τὸ θέμα μας. Εἰσῆλθε λοιπὸν ἢ παρθένος στὰ ἅγια τῶν ἁγίων· καὶ ἀμέσως διὰ τοῦ κάλλους τῶν βλεπομένων πετώντας τὰ μάτια τῆς διανοίας πρὸς τὶς ἀόρατες καλλονές, δὲν ἐθεωροῦσε πλέον τίποτε ἀπὸ τὰ ἐπίγεια τερπνὰ. Ἀφοῦ δὲ ἔγινε ἀνωτέρα καὶ τῶν ἀπὸ τὴν φύσει ἀναγκῶν καὶ τῶν ἀπὸ τὴν αἰσθησι ἡδονῶν, καὶ τὰ μὲν ὡραῖα στὴν ὄρασι ἔκρινε ἀνάξια θεᾶς, τὰ δὲ καλὰ γιὰ βρῶσι ἔκρινε ἄξια παραβλέψεως, ἐδείχθηκε πρώτη καὶ μόνη αὐτὴ ἐντελῶς ἀσύλληπτη ἀπὸ τὸν ἐκβάλλοντα [ἐπιβάλλοντα] μὲ αὐτὰ τὴν τυραννία σ' ἐμαῶς, κι' ἔστησε ἀπὸ τότε τὸ ἐναντίον του τρόπαιο ὡς πρὸς τὸν ἑαυτὸ της. Κι' αὐτὰ ὄχι ἀγωνιζομένη ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βράδου οὔτε γιὰ τὸν καρπὸ ἐνὸς φυτοῦ⁶⁶, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὰς περιόδους ἐτῶν πρὸς ποικίλα, μᾶλλον δὲ παντοειδῆ εἶδη ἡδονῶν, ποῦ ἀπὸ τοὺς

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

ὄχι μονάχα ἔνωσις, ἀλλὰ καὶ μὀρφωσις ἔγινεν εἰς τὴν κοιλίαν. Ὅθεν ἐκεῖνο ὁποῦ συνεστήθη ἀπὸ τὴν ἐπισκιάσασαν δύναμιν τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀπὸ τὴν παναγίαν ἐκείνην κοιλίαν τῆς Παρθένου ἦτον Λόγος Θεοῦ σεσαρκωμένος. Ὡ τοῦ θαύματος! εἰς ποῖον βάθος μυστηρίου τὸν λόγον κατεβίβάσαμεν!

[46.] Διὰ τοῦτο ἄς τὸν ἀναβιβάσωμεν ἐκεῖθεν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν ἀνθρώπινος νοῦς ἢ πεπερασμένη διάνοια νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἔσχατον πυθμένα τοῦτον. Καὶ ἄς ἀκολουθήσωμεν πάλιν τὴν σειρὰν τοῦ λόγου μας.

Εἰσῆλθε λοιπὸν ἢ Παρθένος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ παρθευθὺς ὁποῦ εἶδε τριγύρω ἐκάρη κατὰ πολλὰ πῶς εὔρε τοιοῦτον καταγώγιον ἄξιον καὶ ἀρμόδιον διὰ λόγου της· ὅθεν διὰ μέσου τοῦ κάλλους τῶν ὀρωμένων ἁγίων ἀναβιβάσασα τὸν νοῦν της πρὸς τὸ ἀόρατον τοῦ Θεοῦ κάλλος, πλέον δὲν ἐστοχάζετο κανένα τερπνὸν καὶ γήϊνον πρᾶγμα· διὰ τοῦτο ἔγινεν ἀνωτέρα ἀπὸ τὰς φυσικὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος, καὶ ἀπὸ τὰς ἡδονὰς τῶν αἰσθήσεων. Καὶ τὰ μὲν ὡραῖα εἰς ὄρασιν μῆτε νὰ ἰδῇ ὄλως ἔκρινεν ἄξιον· τὰ δὲ καλὰ πρὸς βρῶσιν παντελῶς κατεφρόνησε· καὶ ἐκ τούτων μόνη αὐτὴ καὶ πρώτη ἔγινεν ἀπίαστος ἀπὸ τὴν τυραννίδα τοῦ διαβόλου, καὶ τοῦτον κατὰ κράτος ἐνίκησεν. Ἠγωνίσθη δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἢ Θεοτόκος, ὄχι ἀπὸ τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδου, καθὼς ἢ

Πρωτότυπον

μένας τοῖς τοῦ σκότους ἄρχουσιν, ὧν πασῶν ἢ θεόπαις αὕτη μόνη πάντων εἰς τέλος ἐν οὕτως ἔτι νηπίῳ τῆς ἡλικίας παραδόξως ὑπερφρονήσασα τὸ βραβεῖον ἐκ τῶν οὐρανῶν δικαίως τὴν δι' ἀγγέλου κομίζεται τροφήν, δι' ἧς τὴν τε φύσιν ἀνεβρῶνουντο καὶ ἡ τῶν οὐρανῶν ἀξία ταύτης ἐμαρτυρεῖτο πολιτεία· μᾶλλον δ' ἴν' εἶπω πρεπωδέστατόν τι πάλιν καὶ κατάλληλον τῷ τῆς ἀειπαρθένου νύμφης ἀξιώματι, βασιλὶς εὐθύς ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τῶν οὐρανῶν ἐδείκνυτο, τοὺς οὐρανίους νόας ὑπηρετουμένους σχοῦσα.

47. *Καὶ τοίνυν ἕξη καθάπερ ἐν παραδείσῳ καὶ τῆς γῆς ἐξηρημένῳ χωρίῳ, μᾶλλον δὲ καθάπερ ἐν ἐπουρανίοις αὐλαῖς, ἐπεὶ καὶ τούτων ἐπεποιήτο τύπος τὰ ἄδυτα ἐκεῖνα. Ἐξη τοίνυν ἄσκευον, ἀπεριμέριμνον, ἀπραγμάτευτον ἀνύουσα βίον, λύπης ἄμοιρον, παθῶν ἀγενῶν ἀμέτοχον, ἡδονῆς ταύτης τῆς οὐκ ἄνευ ὀδύνης ἀνώτερον, Θεῷ ζῶσα μόνῳ, Θεῷ βλεπομένη μόνῳ, Θεῷ τρεφομένη, Θεῷ τηρουμένη μόνῳ, δι' αὐτῆς σκηνώσειν ἐν ἡμῖν μέλλοντι, πάντως δὲ καὶ αὕτη Θεὸν μόνον ὀρώσα, Θεὸν ποιουμένη τρυφήν οἰκείαν, Θεῷ διηνεκῶς προσανέχουσα.*

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

ἄρχοντες τοῦ σκότους ἔχουν ἐφευρεθῆ ὡς δέλεαρ κατὰ τῶν ψυχῶν. Ἄφοῦ δὲ ἀπὸ ὅλους μόνο ἢ παρθένος αὕτη περιεφρόνησε παραδόξως ἕως τὸ τέλος ὅλες αὐτὲς σὲ τόσο νηπιακῆ ἡλικία ἀκόμη, παίρνει δικαίως ὡς βραβεῖο ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς δι' ἀγγέλου τὴν τροφήν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ τὴν φύσιν ἐδυναμῶνε καὶ τὴν ἀξία τῶν οὐρανῶν διαγωγή της ἐμαρτυροῦσε· μᾶλλον δέ, γιὰ νὰ εἰπῶ πάλιν κάτι πρεπωδέστατο καὶ κατάλληλο στὴν ἀξία τῆς ἀειπαρθένου νύμφης, ἐδεικνυόταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἡδὴ βασίλισσα τῶν οὐρανῶν, λαμβάνοντας στὴν ὑπηρεσία της τοὺς οὐρανίους νόες.

47. Ἐζοῦσε λοιπὸν σὰν στὸν παράδεισο καὶ σὲ τόπο ἀνυψωμένο ἀπὸ τὴν γῆ, μᾶλλον δὲ σὰν σὲ ἐπουράνιες αὐλές, ἀφοῦ τὰ ἄδυτα ἐκεῖνα ἦσαν κι' αὐτῶν τύπος. Ἐζοῦσε διανύοντας βίον ἀπαρασκευο, ἀφρόντιστο, ἀμέριμνο, ἄμοιρο λύπης, ἀμέτοχο ἀγενῶν παθῶν, ἀνώτερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἡδονὴ τὴν ὅχι χωρὶς ὀδύνης, ζώντας μόνο γιὰ τὸν Θεό, βλεπομένη μόνο ἀπὸ τὸν Θεό, τρεφομένη ἀπὸ τὸν Θεό, τηρουμένη μόνο ἀπὸ τὸν Θεό, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ σκηνώσῃ σ' ἐμᾶς δι' αὐτῆς, πάντως δὲ κι' αὕτη βλέποντας μόνο τὸν Θεό, τὸν Θεὸ κάμοντας τρυφή της, στὸν Θεὸ διηνεκῶς ἀφιερωμένη.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

πάλαι Εὐα, οὐδὲ εἰς ἐνὸς δένδρου καρπὸν· ἀλλ' εἰς πολλοὺς χρόνους, καὶ πρὸς διάφορα εἶδη τῶν ἡδονῶν, τὰ ὁποία ἐφεύρηκαν οἱ ἄρχοντες τοῦ ἄδου καὶ τοῦ σκότους πρὸς δελεασμὸν τῶν ψυχῶν μας. Ταύτας δὲ πάσας τὰς ἡδονὰς μοναχὴ ἀπὸ ὅλους ἢ Παρθένος εἰς τέτοια νηπιώδη ἡλικίαν, τελείως καταφρονήσασα, ἔλαβεν ὡς βραβεῖον δικαίως ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὴν δι' ἀγγέλου τροφήν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ φύσις της ἐνεδυναμώνετο καὶ ἡ ἀξία τῶν οὐρανῶν πολιτεία τῆς ἐφανερώνετο ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, εὐθύς ὁποῦ τὰς εἰρημένας ἡδονὰς κατεφρόνησεν, ἐχειροτονήθη βασίλισσα τῶν οὐρανῶν^{66a} καὶ εἶχεν ὑπηρετάς τοὺς οὐρανίους ἀγγέλους.

[47.] Καὶ λοιπὸν ἔζη μίαν ζωὴν, ὡσὰν εἰς τὸν παράδεισον· ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν, ὡσὰν μέσα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐπειδὴ τὰ ἅγια ἐκεῖνα τῶν ἁγίων ἦτον τύπος τῶν οὐρανῶν. Ἐζη, λέγω, μίαν ζωὴν ἀφρόντιστον, ἀπερίσπαστον· λύπης ἀμέτοχον, ἀνωτέραν τῶν παθῶν καὶ ὑψηλοτέραν πάσης ὀδυνηρᾶς ἡδονῆς· ἔζη μόνῳ τῷ Θεῷ· ἐβλέπετο ἀπὸ μόνον τὸν Θεόν· ἐτηρεῖτο διὰ μόνον τὸν Θεόν, ὅστις ἔμελλε διὰ λόγου της νὰ ἐνωθῆ μὲ ἡμᾶς. Καὶ αὕτη ἀντιστρόφως, πρὸς Θεὸν μόνον ἔβλεπε, τὸν Θεὸν εἶχε μόνον τροφήν της, εἰς τὸν Θεὸν μόνον ἐπρόσεχε, καὶ εἰς τὸν Θεὸν μόνον ἦτον ἀφιερωμένη.

Πρωτότυπον

48. Ὡς δὲ καὶ τῶν Μωσῆ γεγραμμένων καὶ τῶν τοῖς ἄλλοις προφήταις ἐκπεφαιμένων κατηκροᾶτο μετὰ συνέσεως ἀκροτάτης, τοῦ λαοῦ παντὸς ἕξωθεν ἐκάστου σαββάτου διεξιόντος καθ' ἃ νενόμιστο, καὶ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐας καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἀπάντων ἐπύθετο, τῆς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἀγωγῆς, τῆς ἐν παραδείσῳ καταγωγῆς, τῆς κατ' αὐτὸν ἐντολῆς, τῆς ἀπολουμένης ἐκ τοῦ πονηροῦ συμβουλῆς, τῆς ἀπ' αὐτῆς κλοπῆς, τῆς δι' αὐτὴν ἐκβολῆς ἐκεῖθεν καὶ τῆς ἀφθαρσίας ἀποβολῆς καὶ πρὸς τὸν πολυώδυνον τοῦτον βίον μεταβολῆς· καὶ τὸν ἐπάρατον ἐώρα βίον ἐκ διαδοχῆς τῷ χρόνῳ συνδιατείνοντα καὶ προσκτώμενον αἰεὶ τι χεῖρον, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πλάσμα Θεοῦ τοῦ πλάσαντος ἀπαλλοτριούμενον καὶ τῷ συντρίψαντι κακομηχάνως ἐπὶ μᾶλλον ὄσα ἔτη προσοικειούμενον (φεῦ τοῦ καθ' ἡμῶν τοῦ πονηροῦ κράτους καὶ τῆς ἀπλήστου μανίας! φεῦ τῆς ἡμετέρας ἀναλγησίας καὶ τῆς ἀνεπιστρόφου πρὸς τὴν γῆν νεύσεως!), μηδενὸς δυνηθέντος στήσαι τὴν κοινὴν ταύτην ἀνθρωπόλεθρον ρύμην, καὶ τὴν ἄσχετον τοῦ γένους πρὸς τὸν ἄδην φορὰν· ἐπεὶ ταῦθ' ἢ θεόπαις Παρθένος ἤκουσέ τε καὶ συνεώρακεν, οἶκτον λαβοῦσα τοῦ κοινοῦ γένους καὶ σκοπούμενη φάρμακον εὐρέσθαι τοῦ τοσοῦτου πάθους ἀντίβροπον, πρὸς Θεὸν εὐθύς ὄλω νῶ τραπέσθαι διέγνω· καὶ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξαμένη πρεσβείαν, βιάσασθαι τὸν ἀβίαστον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐφελκύνασθαι τάχιον, ἵνα τὴν ἀ-

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

48. Ἦκουε βέβαια καὶ τὰ γραμμένα ἀπὸ τὸν Μωϋσῆ καὶ τὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους προφῆτες φανερωμένα μετὰ πολλῆς σύνεσι, καθὼς ὀλόκληρος ὁ λαὸς συναθροίζοταν ἀπ' ἕξω κάθε Σάββατο κατὰ τὰ νομοθετημένα, καὶ ἐπληροφορεῖτο περὶ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐας καὶ ὄλων τῶν κατ' αὐτούς, περὶ τῆς ἀπὸ τὸ μὴ ὄν παραγωγῆς, τῆς καταβιβάσεως στὸν Παράδεισο, τῆς ἐντολῆς μέσα σ' αὐτόν, τῆς καταστροφικῆς ἀπὸ τὸν πονηρὸ συμβουλῆς, τῆς κλοπῆς ἀπ' αὐτὴν, τῆς ἐξ αἰτίας αὐτῆς ἐκβολῆς ἀπὸ ἐκεῖ, τῆς ἀποβολῆς ἀπὸ τὴν ἀφθαρσία καὶ μεταφορᾶς στὸν πολυώδυνο τοῦτον βίον. Ἐβλεπε ἐπίσης τὸν ἐπάρατο βίον νὰ ἐπεκτείνεται κατὰ διαδοχὴ συγχρόνως μετὰ τὸν χρόνον καὶ νὰ προσλαμβάνη πάντοτε κάτι χειρότερον· ἐβλεπε τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλάσμα τοῦ Θεοῦ ν' ἀπαλλοτριώνεται ἀπὸ τὸν πλάστη καὶ νὰ προσοικειώνεται συνεχῶς καὶ περισσότερο πρὸς αὐτόν πού τὴν συνέτριψε κακομηχάνως (φεῦ, ποιά πονηρὴ δύναμις καὶ ἀπληστη μανία ἐναντίον μας! φεῦ, ποιά εἶναι ἡ ἀναλγησία μας καὶ ἡ ἀνεπίστροφη πρὸς τὴν γῆ τάσις!), χωρὶς κανεὶς νὰ μπορῆ νὰ σταματήσῃ αὐτὴν τὴν κοινὴ ἀνθρωπόλεθρον κίνησι καὶ τὴν ἀκατάσχετη φορὰ τοῦ γένους πρὸς τὸν ἄδην. Ὅταν ἡ θεόπαις ἤκουσε καὶ ἀντιλήφθηκε αὐτά, κατελήφθηκε ἀπὸ οἶκτο γιὰ τὸ κοινὸ γένος καὶ θέλοντας νὰ εὕρῃ φάρμακο ἀντίδοτο τοῦ τόσο φοβεροῦ πά-

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[48.] Ὅταν δὲ ὁ λαὸς ἤρχετο εἰς τὸν ναόν, καὶ ἀνεγίνωσκαν ἕξω τὰς βίβλους τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν κάθε Σάββατον, ἤκουσεν ἕσωθεν ἡ Θεοτόκος μετὰ σύνεσιν, καὶ ἐμάνθανεν ἀπὸ ἐκεῖ, πῶς ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι ἔγιναν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι· πῶς ἦτον εἰς τὸν παράδεισον· πῶς τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐντολήν, καὶ διὰ τοῦτο ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τὸν παράδεισον· πῶς ἔγιναν θνητοὶ καὶ ἔπεσαν εἰς τούτην τὴν κοπιαστικὴν ζωὴν, ἥτις μετὰ τὸν καιρὸν ὅσον, τόσον ἐπήγαινε εἰς τὸ χειρότερον· καὶ τελευταῖον, πῶς τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλάσμα ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἠνώθη εἰς τοσοῦτων χρόνων διάστημα μετὰ τὸν ἐκθρόνον τοῦ διαβόλου (φεῦ καὶ ἀλλοίμονον διὰ τὴν ἐδικὴν μας ἀναισθησίαν, καὶ εἰς τὰ γῆϊνα κλίσιον!) χωρὶς νὰ δυνηθῆ τινὰς νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἀνθρωποβλαβὲς αὐτὸ τρέξιμον εἰς τὸν Ἄδην· ἐπειδὴ, λέγω, ταῦτα ἔμαθεν ἡ Θεοτόκος, ἐσπλακνίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἐζήτηε νὰ εὕρῃ ἕνα ἰατρικὸν τοιοῦτου μεγαλωτάτου κακοῦ. Ὅθεν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐνωθῆ τῷ Θεῷ μετὰ ὄλον τὸν νοῦν τῆς, καὶ οὕτω νὰ κάμῃ τὴν μεσιτείαν διὰ λόγου μας, καὶ νὰ βιάσῃ τὸν ἀβίαστον Θεόν, ὥστε νὰ τὸν τραβίσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ὀγληγορώτερον, διὰ νὰ καταργήσῃ αὐτὸς τὴν κατάραν, καὶ νὰ ἀντιχαρίσῃ τὴν εὐλογίαν, διὰ νὰ λάμψῃ τὸ ἄδυτον αὐτοῦ φῶς, νὰ ἐνώσῃ μετὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ πλάσμα τοῦ, καὶ νὰ ἰατρέυσῃ τὴν ἀσθένειάν του.

Πρωτότυπον

*ρὰν αὐτὸς ἐκ μέσου ποιήσῃται καὶ τὴν νομὴν
στήσῃ τοῦ ψυχᾶς φλέγοντος πυρὸς καὶ τοὺς
ἀντιπάλους ἀσθενεστέρους ἐργάσῃται καὶ τὴν
εὐχὴν ἀντιδοίῃ καὶ τὸ ἄδυτον ἐπιλάμψει φῶς
καὶ ἑαυτῷ συνδήσῃ τὸ πλάσμα τὸ ἀσθενές
ἐξιώμενος.*

49. Ἄλλὰ γὰρ οὕτως ἡ κεχαριτωμένη δι-
ανοηθεῖσα Παρθένος ἑαυτῇ πρεπωδέστατα, τὴν
ὑπὲρ τῆς φύσεως ἀπάσης πρεσβείαν ὡς θαυ-
μασίως καὶ παντὸς λόγου κρείττον διέθετο·
ζητοῦσα γὰρ ὅπως πιθανῶς καὶ γνησίως ὀμι-
λήσει Θεῷ, πρὸς ὃν αὐτοχειροτόνητος μᾶλ-
λον δὲ θεοπρόβλητος ἀφίκετο πρέσβυς, καὶ πᾶ-
σαν ἀρετῆς ἰδέαν φιλοκρινούσα καὶ τῶν εἰρη-
μένων τῷ νόμῳ καὶ τῶν εὐρημένων τῷ λόγῳ
καὶ τοῖς ἑκατέρῳ προσεσχικόσι, καὶ τῶν ἐκ
τῆς κορυφαίας ἐπιστήμης εἰδῶν ἕκαστον οἶον
ἐκσφράγισμά τι περιστρέφουσα, καὶ σκοπου-
μένη τί Θεῷ οἰκειότατον, ὃ τὸν χαρακτήρα
ἐκείθεν ἔχον τοὺς χρωμένους πρὸς ἐκείνον οἶδε
τυποῦν τὰς προσύλους ἀπαλείφον γραφάς, ἐ-
πεὶ μηδὲν συνεώρα τῶν πρὸ ταύτης πεφηνό-
των ἀνθρώποις πρὸς τοῦτο τείνον ἐπ' ἀκρι-
βείας, καινοτομεῖ τὰ μείζω καὶ τελεώτατα,

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

θους, ἀπεφάσισε νὰ στραφῇ μὲ ὄλον τὸ νοῦ
της πρὸς τὸν Θεό· ἀνέλαβε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν
πρεσβεία, νὰ βιάσῃ τὸν ἀβίαστο καὶ νὰ τὸν
ἐλκύσῃ γρηγορώτερα πρὸς ἐμᾶς, γιὰ νὰ
ἀπομακρύνῃ αὐτὸς ἀπὸ τὴν μέση τὴν κατὰ-
ρα, νὰ σταματήσῃ τὴν πορεία τοῦ πυρὸς
ποῦ φλέγει ψυχές, νὰ καταστήσῃ ἀσθενε-
στέρους τοὺς ἀντιπάλους, ν' ἀνταποδώσῃ
τὴν εὐχή, νὰ ἐπιλάμψῃ τὸ ἄδυτο φῶς καὶ
θεραπεύοντας τὴν ἀσθένεια νὰ συνδέσῃ πρὸς
τὸν ἑαυτό του τὸ πλάσμα.

49. Μὲ αὐτὲς τὶς ἀρμοστὲς σ' αὐτὴν σκέ-
ψεις ἡ χαριτωμένη παρθένος ἀπηύθυνε θαυ-
μασίως καὶ ὑπεράνω παντὸς λόγου τὴν ὑ-
πὲρ ὅλης τῆς φύσεως πρεσβεία· διότι ἐζη-
τοῦσε πῶς θὰ ὀμιλήσῃ πειστικῶς καὶ γνη-
σίως μὲ τὸν Θεό, πρὸς τὸν ὁποῖο παρουσι-
ᾶσθηκε αὐτοχειροτόνητη μᾶλλον δὲ θεοπρό-
βλητη πρέσβυς, φιλοεξέταζε κάθε εἶδος ἀ-
ρετῆς, περιέστρεφε τὸ καθένα ἀπὸ τὰ εἶδη
τῆς κορυφαίας ἐπιστήμης στὸ ἐκμαγεῖο καὶ
ἐξέταζε τί εἶναι οἰκειότατο στὸν Θεό, τὸ
ὁποῖο ἔχοντας ἀπὸ ἐκεῖ τὸν χαρακτήρα του
γνωρίζει ν' ἀποτυπῶνῃ τοὺς χρησιμοποιουῦν-
τας πρὸς ἐκείνον, ἀπαλείφοντας τὶς ὑλικὲς
γραφές. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀντιλαμβανόταν ὅ-
τι τίποτε ἀπὸ ὅσα ἐφανερῶθηκαν στοὺς ἀν-
θρώπους πρὶν ἀπὸ αὐτὴν δὲν ἔτεινε μὲ ἀ-
κρίβεια πρὸς τοῦτο, καινοτομεῖ τὰ μεγαλύ-

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[49.] Ἀφοῦ δὲ τοιοῦτοτρόπως ἡ Παρθένος
ἐσυλλογίσθη, καὶ διέταξε θαυμασίως εἰς τὸν
ἑαυτὸν της τὴν μεσιτείαν δι' ὄλην τὴν
ἀνθρωπίνην φύσιν, ἐζήτει πλέον μὲ ποῖον
τρόπον νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὸν Θεόν, πρὸς
τὸν ὁποῖον ἐπῆγεν αὐτοχειροτόνητος ἢ μᾶλ-
λον θεοπρόβλητος μεσίτης· ὅθεν ἠρεύνησεν
ὅλας τὰς ἀρετὰς ὅσας ἀναφέρει ὁ νόμος,
καὶ ὅσας ἀκόμῃ ἐφεῦρεν ἡ διάκρισις τῶν
ἀνθρώπων· ἠρεύνησε κάθε εἶδος τῆς
ὕψηλότερας ἐπιστήμης, ἤγουν τῆς μεταφυ-
σικῆς, καὶ καθένα ἔστρεφεν εἰς τὸν νοῦν
της ὡσὰν ἓνα ἐγκόλπιον καὶ ἐστοχάζετο
ποῖον ἀπὸ τὰ εἰρημένα αὐτὰ εἶναι εἰς τὸν
Θεὸν πλησιέστερον ὁποῦ ἔχει τὸν καρακτῆρα
ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἐξαλείφῃ
ὅλας τὰς ὑλικὰς φαντασίας καὶ δύναται νὰ
μορφώσῃ ἐκείνους ὁποῦ τὸ μεταχειρίζονται

Πρωτότυπον

*καὶ ἐξευρίσκει καὶ πράττει καὶ τοῖς ἔπειτα
παραδίδωσι πρᾶξιν μὲν θεωρίας ὑψηλοτέραν,
θεωρίαν δὲ τοσοῦτο διαφέρουσαν τῆς πρότε-
ρον θρυλουμένης, ὅσω φαντασίας ἀλήθεια.*

50. Ἄλλὰ γὰρ συντεταμένως ἀκούοιτ' ἂν τοῦ μυστηρίου τὸ μέγεθος· τὸν γὰρ συμφέροντα παντὶ μὲν τῷ Χριστωνύμῳ πληρώματι, μάλιστα δὲ τοῖς ἀποτασσομένοις τῷ κόσμῳ, λόγον ἔρω, δι' οὗ γεύσασαίτ' ἂν τις τῶν μελλόντων ἐκείνων ἀγαθῶν καὶ μετὰ τῶν ἀγγέλων σταίη καὶ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς σχοίη, ζηλοῦν ἐθέλων πρὸς δύναμιν τὴν πρώτην καὶ μόνην ἀποταξαμένην ἐκ βρέφους ὑπὲρ κόσμου τῷ κόσμῳ ἀειπάρθενον νύμφην. Πᾶν γὰρ ἀρετῆς εἶδος, ὅσα πρὸ ταύτης εὕρηται καὶ κοινῇ τοῖς εἰρημένοις ἀνθρώποις εἰς τοῦμφανές παραδέδοται, ἦθη τε διεκόσμη, καὶ τὰ κατ' οἴκους καὶ πόλεις εὖ διετίθετο, καὶ τούτοις ἐμπεριελεῖτο περικλειόμενον τῆς ἀρετῆς τὸ πραττόμενον. Θᾶτερον δ' αὐτῆς μέρος, ὃ

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

τερα καὶ τελειότερα, καὶ ἐξευρίσκει καὶ ἐνεργεῖ καὶ παραδίδει στοὺς μεταγενεστέρους πρᾶξι μὲν ὑψηλοτέραν τῆς θεωρίας, θεωρία δὲ τόσο διαφέρουσα ἀπὸ τὴν προηγουμένως θρυλουμένη, ὅσο διαφέρει ἀπὸ τὴν φαντασία ἢ ἀλήθεια^{66β}.

50. Ἄλλὰ βέβαια ἄς ἀκουσθῆ σύντομα τὸ μέγεθος τοῦ μυστηρίου. Διότι θὰ εἰπῶ τὸν λόγο πού συμφέρει σὲ ὅλο τὸ χριστώ-νυμο πλήρωμα, μάλιστα δὲ στοὺς ἀποτασσομένους τὸν κόσμον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ γευθῆ τὰ μέλλοντα ἐκεῖνα ἀγαθὰ, νὰ σταθῆ μαζί μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ νὰ γίνη πολίτης τῶν οὐρανῶν, θέλοντας νὰ ζηλεύσῃ κατὰ δύναμι τὴν ἀειπάρθενη νύμφη πού καὶ μόνη ἀποτάχθηκε ἀπὸ βρέφους τὸν κόσμον ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Διακοσμοῦσε τὰ ἦθη καὶ διευθετοῦσε καλὰ τὶς ὑποθέσεις τῶν οἴκων καὶ τῶν πόλεων. Κάθε εἶδος ἀρετῆς, ἀπὸ ὅσα ἔχουν εὕρεθῆ πρὶν ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἔχουν παραδοθῆ ἀπὸ κοινοῦ φανερά στοὺς εἰρημένους ἀνθρώπους, καὶ σ'

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

κατὰ τὴν θεῖαν ὁμοιότητα. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ δὲν εὕρισκε κανένα ἀπὸ αὐτὰ ὅπου νὰ βοηθῆ εἰς τοῦτο μὲ ἀκρίβειαν, κάμνει αὐτὴ ἓνα καινούργιον τρόπον καὶ ὑψηλότερον καὶ τελειότερον, τὸν ὁποῖον ἐφευρίσκει ἀπὸ λόγου τῆς, καὶ ἐργάζεται, καὶ τὸν παραδίδει καὶ εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα. Ἦγουν ἐπινοεῖ μίαν πρᾶξιν νοεράν, πλέον ὑψηλοτέραν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν παλαιῶν, καὶ μίαν θεωρίαν τόσον ὑψηλοτέραν ἀπὸ τὴν πολυθρύλητον θεωρίαν τῶν παλαιῶν, ὅσον διαφέρει καὶ εἶναι ὑψηλότερα ἢ ἀλήθεια ἀπὸ τὴν φαντασίαν.

[50.] Πλὴν ἐδῶ, παρακαλῶ, νὰ ἀκούετε μὲ προσοχὴν τοῦ μυστηρίου τὸ μεγαλεῖον, διότι ἔχω νὰ εἰπῶ λόγια τὰ ὁποῖα συμφέρουν μὲν εἰς κάθε χριστιανόν, ἐξαιρέτως δὲ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀποταξαμένους τῷ κόσμῳ μοναχούς· διὰ μέσου τῶν ὁποίων λόγων, ἡμπορεῖ τινὰς ἀπὸ ἐδῶ ἀκόμην νὰ γευθῆ τὰ ἀγαθὰ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος· νὰ σταθῆ μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ νὰ ἔχη τὸ πολίτευμά του ἐν οὐρανοῖς, ἀνίσως καὶ ἀγαπᾶ νὰ μιμηθῆ τὴν ἀειπάρθενον νύμφην, τὴν ἐκ βρέφους ἀποταξαμένην τῷ κόσμῳ ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Διότι τὸ μὲν πρακτικὸν μέρος τῆς ἀρετῆς, τὸ ὁποῖον ἐφευρέθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πρωτότερα ἀπὸ τὴν Παρθένον, εἰς τοῦτο μόνον κατεγίνετο, εἰς τὸ νὰ στολίζῃ τὰ ἦθη τῶν

Πρωτότυπον

τῶν ἀπριθμημένων ἀνώτερον, γνῶσις ἅπαν ἐστὶ, δι' ἧς φύσεως ἐρευνώμεθα λόγους καὶ τοὺς τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ὡς ἐφικτόν, θεωροῦμεν, καὶ τῶν τῆς ὕλης ἀχωρίστως χωριζομένων ἀναλογίας καὶ σχηματισμοὺς καὶ ποσότητας.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

αὐτὰ περικλειόμενες περιστρέφονταν οἱ πράξεις τῆς ἀρετῆς. Τὸ ἄλλο δὲ μέρος τῆς, ποὺ εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὰ ἀριθμημένα, εἶναι ὀλόκληρο γνῶσις, διὰ τῆς ὁποίας ἐρευνοῦμε τοὺς λόγους τῆς φύσεως καὶ θεωροῦμε κατὰ τὸ δυνατὸ τίς ἀναλογίες καὶ τοὺς σχηματισμοὺς καὶ τίς ποσότητες τῆς ἴδιας τῆς ψυχῆς καὶ τῶν [ἀχωρίστως] χωριζομένων ἀπὸ τὴν ὕλη^{66β}.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

ἀνθρώπων καὶ νὰ οἰκοδομῇ πόλεις καὶ ὀσπήτια· τὸ δὲ θεωρητικὸν μέρος εἰς ταῦτα κατεγίνετο, εἰς τὸ νὰ ἐρευνᾷ τῆς φύσεως τοὺς λόγους, τῆς ψυχῆς, τῶν αὐτῶν οὐσιῶν τὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν ἄλλων κτισμάτων.

[Κείμενον: Μέρος ζ' §§ 51-60](#)

Ὑποσημειώσεις εἰς Μέρος Ε': §§ 41-50

57. Βλ. Ἀριθ. ιζ' 32-40.
58. Βλ. Γ' Βασ. ς' 20.
59. Ἐξόδ. κε' 11.
60. Ἐξόδ. κε' 19.
61. Γ' Βασ. ιζ' 6.
62. Ψαλμ. οζ' 25.
63. Γ' Βασ. ιζ' 6.
64. Ἰὼβ λη' 1.
65. Ἐξόδ. γ' 2-4· ιθ' 18· κ' 21. Δευτ. δ' 12 καὶ 15.
- 65α. Γ' Βασ. ιθ' 12· Ἰὼβ δ' 16.
66. Βλ. Γεν. γ' 2-9.
- 66α. Σημ. ἐκδ. Ἡ φράσις «*ἐχειροτονήθη βασίλισσα τῶν οὐρανῶν*» δὲν ἀποτελεῖ ἀκριβῆ ἀπόδοσιν τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Πρόκειται περὶ ἐλευθέρως παραφράσεως, ἢ ὅποια δὲν πρέπει νὰ ἐκληθῆ ὡς ὑπονοοῦσα ἀποδοχὴ τῆς σχετικῆς παπικῆς ἐορτῆς τῆς *Στέψεως τῆς Παρθένου*. Ἡ ἐν λόγῳ δυτικὴ κακοδοξία ἀποτελεῖ νεώτερο «μαριολογικὸν» ἐφεύρημα, σύμφωνα μὲ τὸ ὅποιο ἡ ἀνάληψις τῆς Θεοτόκου στοὺς οὐρανοὺς συνωδεύθη ἀπὸ τὴν τελετὴ τῆς ἀναρρήσεώς της ὡς βασιλίσσης τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς ἀπενεμήθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ ἀνάλογο στέμμα. Περιττὸ νὰ λεχθῆ ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ θεωρία εἶναι ἀπαράδεκτη μὲ τὰ ὀρθόδοξα περὶ Θεοτόκου κριτήρια.
- 66β. Σημ. ἡμετ. Ἡ ἀπόδοσις ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Π.Κ. Χρήστου τῶν §§ 49-50 εἶναι ἰδιαίτερος διαταραγμένη καὶ ἀτυχής, ἐν μέρει δὲ καὶ ἀκατανόητος.